

Oponentský posudek bakalářské práce

Marie Vrzáková, Životní standardy rolnických domácností v mladším středověku. Výpověď keramických nádob ze zaniklé vsi Spindelbach v Krušných horách. Ústav pro archeologii, FF UK. Praha 2024. 62 stran textu, 52 stran příloh

Bakalářská práce se zabývá analýzou části keramického souboru ze zaniklé středověké vsi (dále jen ZSV) Spindelbach. Jde o nálezový soubor, který byl získán v roce 2011 při archeologickém výzkumu vedeném Ústavem pro archeologii FF UK. Je třeba ocenit, že do postupného vyhodnocování tohoto badatelského výzkumu jsou zapojováni také studenti, kteří se na něm mohou učit zpracovávat nálezový fond. Jedním z výstupů tohoto vyhodnocení je i předkládaná práce Marie Vrzákové.

V první kapitole autorka představuje zkoumanou lokalitu a dějiny bádání. Přehledně v ní popisuje dosavadní poznání ZSV Spindelbach a cituje hlavní literaturu, která se lokalitě a jejímu okolí věnuje. Navazuje kapitolou o přírodních podmínkách, které jsou shrnuty dostačujícím způsobem s odkazy na relevantní odbornou literaturu a mapy.

Stěžejní částí práce je analýza keramického souboru a jeho vyhodnocení. Soubor obsahoval 1652 zlomků, které byly rozděleny do keramických skupin a dále pak do keramických tříd. Hlavním aspektem klasifikace byl způsob výpalu, nálezy tedy byly roztrženy do skupin: 1.) oxidačně pálená keramika, 2.) redukčně pálená keramika, 3.) smíšená skupina. Autorka podrobně popisuje morfologii, technologii výroby, výzdobu a také stopy užívání či postdepozičních procesů u každého zlomku. Nálezový soubor byl rozdělen na dvě části; typické a netypické zlomky, u nichž se pak zkoumané vlastnosti mírně lišily.

Jednotlivé keramické třídy jsou detailně a po odborné stránce kvalitně popsány. Důležité je také srovnání s keramikou z blízké lokality Kremsiger, v jejíž publikované klasifikaci (Derner 2017) si diplomantka všímá jistých podobností.

Autorce se podařilo určit několik typů nádob ze Spindelbachu, ze kterých zlomky pocházejí. Je ovšem škoda, že se blíže nevěnovala některým detailům, např. hrnčířské značce na dně jedné nádoby. Autorka pouze konstatuje, že jde o „jednoduchý křížek v kruhu“, aniž by se pokusila hledat analogie. Dále v podkapitole 5.1 *Současné přístupy ke zkoumání keramiky* cituje pouze jediný zdroj (Čapek, L. a kol. 2022) a v seznamu literatury chybí publikace Čapek – Militký a kol. 2016, jež je v textu i v přílohách několikrát citována. Seznam literatury navíc není správně seřazen podle abecedy.

V sedmé kapitole diplomantka prezentuje rešerši šesti archeologicky zkoumaných lokalit v ČR, které vykazují podobnosti se ZSV Spindelbach. Při psaní této kapitoly se M. Vrzáková viditelně inspirovala stejně strukturovanou kapitolou v diplomové práci L. Hylmarové (2016), kterou také často cituje hned v úvodním odstavci každé podkapitoly. Na tomto místě by bylo vhodnější citovat primární literaturu, respektive hlavní monografii o archeologickém výzkumu dané ZSV.

V 8. kapitole se diplomantce podařilo provést zdařilou komparaci lokalit z předchozí kapitoly. Porovnává dobu jejich existence, okolnosti zániku, klimatické podmínky, uspořádání vsí a životní úroveň jejich obyvatel.

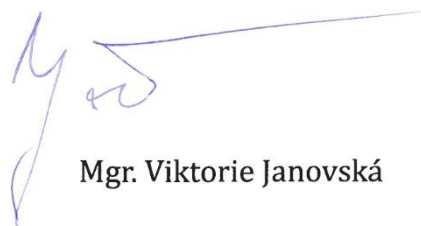
Autorka bohužel otázku životních standardů středověkého venkovského obyvatelstva příliš nerozvinula a nezabývá se ani otázkou fungování domácnosti na základě analyzovaného keramického materiálu. Na konci práce vyvozuje pouze obecné závěry, které byly známy už dříve: *„Jeho (Spindelbachu) uspořádání také nasvědčuje jisté sociální diferenciaci. Znaky diferenciac se projevují i na dalších lokalitách. Co se týče životních podmínek Spindelbachu, byly nejspíše srovnatelné s dalšími zemědělskými, hlavně horskými lokalitami. Více poznatků o domácnosti a standardu vsi ale bude možné zhodnotit, až po zpracování celého nálezového souboru“* (str. 56-57).

Analytická část práce je kvalitním zpracováním keramického souboru a výsledky analýzy diplomantka prezentuje v několika grafech, a především pak v obsáhlé tabulce v přílohách. Teoretická a rešeršní část práce je však psána poněkud kostrbatě, s velkým množstvím stylistických nedostatků (nelogická návaznost textu, nevhodná slovní spojení, nepřesně použité odborné termíny), občas i s chybami v gramatice a interpunkci (zejména čárky a pomlčky). Závěr práce je až příliš stručný, což je částečně dáno i tím, že v úvodu nebyly vysloveny žádné badatelské otázky. Diplomantka v úvodu práce píše: *„Hlavním cílem této práce je zpracování a upřesnění datace části tohoto keramického souboru, a to nálezů z roku 2011 (...) Dále je řešena otázka přírodních podmínek dané vsi a možných životních standardů jejích obyvatel.“* Životním standardům rolnických domácností v mladším středověku ovšem byla věnována jen minimální pozornost. Těžištěm práce zůstává vyhodnocení keramického souboru, jehož přesnější datování se autorce nepodařilo, pouze potvrdila doposud užívané chronologické zařazení do 2. poloviny 13. století až 2. poloviny 15. století.

Celkovým přínosem předkládané práce je tedy analytické vyhodnocení části středověké keramiky ze ZSV Spindelbach. Nabyté zkušenosti se zpracováním keramického fondu se budou autorce jistě hodit v jejím dalším odborném směřování a otázkám, které byly v této práci opomenuty, se může pečlivěji věnovat ve své magisterské diplomové práci.

Bakalářskou práci doporučuji k obhajobě. Vzhledem k výše uvedeným nedostatkům však navrhuji známku **dobře**.

V Praze dne 5. 9. 2024

Mgr. Viktorie Janovská